

Кримінальний процес та криміналістика

УДК 343.13:341.49

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20425157>

Процесуальні права та гарантії захисту обвинувачених у міжнародному кримінальному судочинстві

Осіпов Владислав Ігорович,

аспірант, кафедра морського та міжнародного права,

Міжнародний університет,

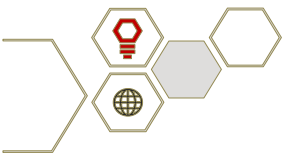
м. Одеса, Україна, <https://orcid.org/0009-0007-3310-7436>

Прийнято: 15.05.2026 | Опубліковано: 28.05.2026

Анотація: Процесуальні права та гарантії захисту обвинувачених у міжнародному кримінальному процесі є однією з ключових передумов легітимності міжнародного кримінального правосуддя, оскільки саме вони забезпечують дотримання стандартів справедливого суду під час розгляду справ про найтяжчі міжнародні злочини. Водночас практика міжнародних кримінальних судів і трибуналів свідчить, що, попри нормативне закріплення широкого кола прав обвинуваченого, їх реальна реалізація супроводжується низкою процесуальних і організаційних труднощів.

Метою статті є дослідження змісту процесуальних прав та гарантій захисту обвинувачених у міжнародному кримінальному процесі, виявлення основних проблем їх практичного забезпечення та формулювання узагальнених висновків щодо напрямів удосконалення відповідних механізмів.

Методи. У роботі використано методи правового аналізу, порівняльно-правового дослідження, системного тлумачення міжнародно-правових норм, а також аналізу наукових підходів українських і зарубіжних авторів.

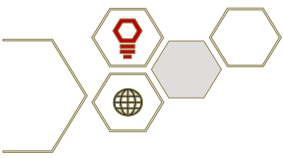

Результати. Дослідження показало, що система міжнародного кримінального судочинства виробила комплекс основоположних гарантій захисту обвинуваченого, до яких належать презумпція невинуватості, право на захисника, право на достатній час і можливості для підготовки захисту, право бути присутнім у провадженні, право допитувати свідків, право на переклад та право на оскарження. Встановлено, що особливе значення має забезпечення цих прав на досудовій стадії, де найвиразніше проявляється фактична нерівність між стороною обвинувачення та стороною захисту. З'ясовано, що одними з головних проблем залишаються обмеженість ресурсів захисту, тривалість проваджень, складність доступу до доказів, а також необхідність узгодження прав обвинуваченого з розширенням процесуальної участі потерпілих.

Висновки. Для забезпечення реальної ефективності права на захист у міжнародному кримінальному процесі необхідне не лише формальне закріплення процесуальних гарантій, а й удосконалення механізмів їх практичної реалізації, зокрема в частині процесуальної рівності сторін, доступу захисту до ресурсів і дотримання розумних строків провадження.

Ключові слова: обвинувачений, право на захист, процесуальні гарантії, презумпція невинуватості, справедливий суд, міжнародне кримінальне судочинство, міжнародний кримінальний процес.

Procedural rights and guarantees of protection of accused persons in international criminal proceedings

Vladyslav Osipov,

Postgraduate student,

Department of Maritime and International Law,

International University, Odesa, Ukraine,

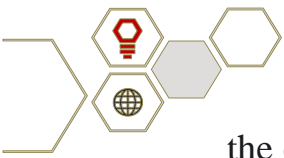
<https://orcid.org/0009-0007-3310-7436>

Abstract: Procedural rights and guarantees of the defence of the accused in international criminal proceedings constitute one of the key prerequisites for the legitimacy of international criminal justice, as they ensure compliance with fair trial standards in cases concerning the gravest international crimes. At the same time, the practice of international criminal courts and tribunals demonstrates that, despite the normative recognition of a broad range of rights of the accused, their actual implementation is accompanied by a number of procedural and organizational difficulties.

The purpose of the article is to examine the content of procedural rights and defence guarantees of the accused in international criminal proceedings, to identify the main problems of their practical enforcement, and to formulate generalized conclusions regarding the directions for improving the relevant mechanisms.

Methods. The study employs methods of legal analysis, comparative legal research, systemic interpretation of international legal norms, and analysis of scholarly approaches of Ukrainian and foreign authors.

Results. The research has shown that the system of international criminal justice has developed a set of fundamental guarantees for the defence of the accused, including the presumption of innocence, the right to counsel, the right to adequate time and facilities for the preparation of the defence, the right to be present during proceedings, the right to examine witnesses, the right to interpretation, and the right to appeal. It has been established that special importance attaches to ensuring these rights at the pre-trial stage, where the factual inequality between the prosecution and the defence is most evident. It has also been found that among the main problems remain the limited resources available to

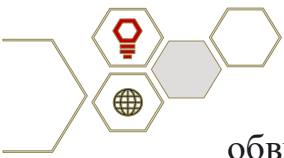
the defence, the excessive length of proceedings, difficulties in access to evidence, and the need to reconcile the rights of the accused with the expanding procedural participation of victims.

Conclusions. In order to ensure the real effectiveness of the right to defence in international criminal proceedings, it is necessary not only to formally enshrine procedural guarantees, but also to improve the mechanisms for their practical implementation, particularly with regard to procedural equality of arms, access of the defence to resources, and observance of reasonable time limits in proceedings.

Keywords: accused, right to defence, procedural guarantees, presumption of innocence, fair trial, international criminal justice, international criminal procedure.

Постановка проблеми. Право на захист обвинуваченого є однією з фундаментальних засад міжнародного кримінального процесу. Саме реальність, а не формальність його забезпечення визначає, чи відповідає міжнародне кримінальне судочинство стандартам справедливого суду. Якщо міжнародні кримінальні інституції покликані притягати до відповідальності осіб, яких обвинувачують у вчиненні найтяжчих міжнародних злочинів, вони повинні одночасно демонструвати максимально високий рівень процесуальної справедливості [1, с. 94-109]. У протилежному разі міжнародна кримінальна юстиція ризикує втратити правову й моральну легітимність.

Практичне значення цієї проблеми зумовлене тим, що у міжнародному кримінальному процесі сторона захисту нерідко перебуває у слабшому становищі порівняно зі стороною обвинувачення. Це проявляється у доступі до доказів, фінансових і організаційних ресурсів, часу для підготовки правової позиції та можливості оперативного реагування на процесуальні дії обвинувачення [2, с. 45-52]. Крім того, розвиток сучасного міжнародного кримінального судочинства супроводжується посиленням процесуальної ролі потерпілих, що актуалізує потребу збалансування їх прав із гарантіями

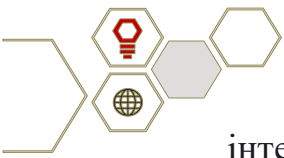
обвинуваченого [3, с. 333-338]. Отже, дослідження процесуальних гарантій захисту безпосередньо пов'язане з важливим науковим і практичним завданням удосконалення міжнародного кримінального процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській правничій літературі проблема права на захист у кримінальному судочинстві загалом і в міжнародному кримінальному процесі зокрема вже привертала увагу дослідників. Д. Б. Сергєєва, Є. І. Лисаченко та М. М. Погорецький обґрунтовують аксіологічне значення міжнародних стандартів права на захист, підкреслюючи, що це право має комплексний характер і включає не лише право на адвоката, а й реальні процесуальні можливості особи брати участь у справі [1, с. 94-109]. К. С. Стоянов, досліджуючи міжнародно-правові положення захисту та представництва у кримінальному провадженні, наголошує на ключовій ролі професійної правничої допомоги у забезпеченні справедливості процесу [2, с. 45-52]. С. С. Калинюк розглядає презумпцію невинуватості як самостійну процесуальну гарантію, що визначає тягар доказування і межі допустимої поведінки сторони обвинувачення [3, с. 333-338].

А. Пахлеванде у праці про стандарти доказування в міжнародних кримінальних трибуналах порушує питання співвідношення доказової активності сторін і рівноваги між обвинуваченням та захистом [4, с. 206-210]. Г. А. Мамедов досліджує презумпцію невинуватості вже безпосередньо в контексті Міжнародного кримінального суду [5, с. 97-101]. А. П. Станко аналізує апеляційні механізми *ad hoc* трибуналів і МКС як додаткову гарантію процесуальної справедливості [6, с. 273-277].

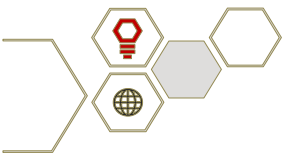
В. Гутник зосереджується на вимогах до кваліфікації захисників у міжнародних кримінальних судах і трибуналах, доводячи, що ефективний захист неможливий без високих професійних стандартів [7, р. 182-192].

У зарубіжній доктрині ця проблематика розроблена ширше і глибше. Н. А. Ж. Кроке аналізує вплив практики Європейського суду з прав людини на підхід МКС до прав захисту [8, р. 91-131]. К. Зафферлінг досліджує права й

інтереси сторони захисту на досудовій стадії, наголошуючи на структурній нерівності сторін саме на цьому етапі [9, р. 651-667]. С. Бересфорд і Г. Лагіуель розглядають право особи захищати себе особисто або через обраного захисника [10, р. 949-984]. Б. Р. Фаррел аналізує право на розгляд справи без невиправданої затримки [11, р. 98-117]. Г.-Й. А. Кнопс зосереджується на суперечності між судовою економією та принципом рівності сторін [12, р. 1566-1589]. В. А. Шабас та Є. Макдермотт деталізують зміст прав обвинуваченого через коментар до статті 67 Римського статуту [13, р. 1651-1680]. У монографії Є. Макдермотт справедливість міжнародного кримінального процесу розглядається як системна категорія, що охоплює всю структуру провадження [14]. М. Тейлор і Ч. Ч. Джалло звертаються до проблем попереднього арешту й тримання під вартою [15, р. 303-342]. М. Коулман аналізує розвиток презумпції невинуватості в практиці МКС [16, р. 875-894]. М. Гурегіан Голл досліджує право обвинуваченого бути присутнім у провадженні [17]. Б. І. Неділько аналізує правове значення заборони підготовки свідків до давання показань у МКС [18, с. 205-212]. Ж.-П. Перес-Леон-Асеведо розглядає участь потерпілих в апеляційних провадженнях у МКС і її вплив на процесуальний баланс [19, р. 1598-1624].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість праць, присвячених окремим елементам права на захист, у сучасній доктрині досі бракує цілісного дослідження процесуальних гарантій захисту обвинувачених саме як системи у міжнародному кримінальному процесі. Недостатньо опрацьованими залишаються питання фактичної, а не лише формальної рівності сторін; забезпечення права на захист на досудовій стадії; співвідношення прав обвинуваченого з посиленням процесуальної ролі потерпілих; а також впливу ресурсної асиметрії, тривалості проваджень і доказових труднощів на реальну ефективність захисту. Саме ці аспекти становлять ті невирішені частини загальної проблеми, які потребують подальшого наукового осмислення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення основних процесуальних прав і гарантій захисту обвинувачених у міжнародному кримінальному процесі, а також з'ясування сучасних проблем їх реалізації.

Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

по-перше, охарактеризувати наукові підходи до розуміння права на захист у міжнародному кримінальному судочинстві;

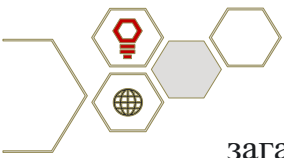
по-друге, визначити зміст ключових процесуальних гарантій обвинуваченого;

по-третє, виявити основні проблеми практичного забезпечення таких гарантій;

по-четверте, окреслити перспективні напрями вдосконалення механізмів їх реалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Право на захист у міжнародному кримінальному процесі слід розуміти як цілісну систему процесуальних гарантій, що обмежує владні повноваження обвинувачення і суду та забезпечує справедливість провадження. Його значення полягає не лише в охороні інтересів конкретної особи, а й у забезпеченні легітимності міжнародної кримінальної юстиції як такої [14]. Якщо міжнародний кримінальний процес покликаний бути зразком правового реагування на найтяжчі злочини, він повинен гарантувати високий рівень процесуальної справедливості навіть щодо осіб, яких обвинувачують у геноциді, злочинах проти людяності чи воєнних злочинах.

Однією з базових гарантій є презумпція невинуватості. У міжнародному кримінальному процесі вона означає не лише загальне визнання особи невинуватою до доведення вини, а й покладення тягаря доказування на сторону обвинувачення, заборону вимагати від обвинуваченого доводити власну невинуватість та обов'язок тлумачити сумніви на його користь [3, с. 333-338]. Г. А. Мамедов слушно підкреслює, що в МКС презумпція невинуватості має не тільки доказове, а й

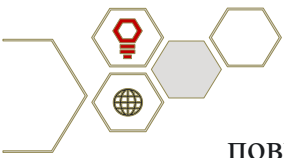

загальнопроцесуальне значення, оскільки впливає на режим поводження з обвинуваченим у межах усього провадження [5, с. 97-101]. М. Коулман показує, що практика МКС розвинула цю гарантію далі за межі її текстуального формулювання, перетворивши її на ширший стандарт процесуальної справедливості [16, р. 875-883].

Не менш важливою є гарантія професійної правничої допомоги. К. С. Стоянов обґрунтовує, що ефективний захист неможливий без належного представництва та без реальної можливості особи користуватися професійною правовою допомогою [2, с. 45-52]. У міжнародному кримінальному процесі це питання набуває особливої ваги через складність доказової бази, багатомовність проваджень, транснаціональний характер збирання доказів і високий рівень спеціалізації міжнародного кримінального права. В. Гутник переконливо доводить, що кваліфікаційні вимоги до захисників у міжнародних кримінальних судах мають бути підвищеними, оскільки саме рівень професійності адвоката безпосередньо впливає на реальність здійснення права на захист [7, р. 182-192]. С. Бересфорд і Г. Лагіуель також наголошують, що право захищати себе особисто або через обраного захисника не може бути номінальним; воно має бути забезпечене організаційними та процесуальними умовами для повноцінної комунікації між обвинуваченим і захистом [10, р. 949-960].

Окреме місце займає право на достатній час і можливості для підготовки захисту. У міжнародному кримінальному процесі обсяг доказів, як правило, є значним, а їх джерела розташовані в різних державах, охоплюють тривалий часовий період і потребують перекладу та спеціального аналізу. К. Зафферлінг переконливо показує, що саме на досудовій стадії сторона захисту найчастіше стикається з об'єктивною структурною нерівністю щодо сторони обвинувачення [9, р. 651-667].

А. Пахлеванде, досліджуючи стандарти доказування, фактично підтверджує, що без повноцінного доступу до матеріалів і часу на їх аналіз захист не може ефективно діяти в процесі [4, с. 206-210]. Отже, ця гарантія

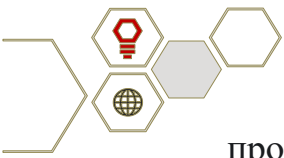

повинна тлумачитися не формально, а як реальна процесуальна спроможність сторони захисту підготуватися до справи.

Однією з центральних засад міжнародного кримінального процесу є принцип рівності сторін. Його зміст полягає не в абсолютній однаковості процесуальних інструментів, а в недопущенні істотної нерівності, яка ставить одну зі сторін у несправедливе становище. Н. А. Ж. Кроке відзначає, що міжнародні кримінальні інституції дедалі більше орієнтуються на стандарти Європейського суду з прав людини, де equality of arms розглядається як елемент справедливого суду [8, р. 97-104]. Г.-Й. А. Кнопс із позиції сторони захисту справедливо звертає увагу на те, що прагнення судів до процесуальної економії та оперативності нерідко суперечить реальним потребам захисту [12, р. 1566-1589]. На мою думку, саме у співвідношенні між судовою ефективністю та реальною рівністю сторін виявляється одна з головних суперечностей сучасного міжнародного кримінального процесу.

Самостійною гарантією є право обвинуваченого бути присутнім у провадженні. Йдеться не лише про фізичну присутність, а про можливість чути, розуміти, коментувати та впливати на перебіг процесу. М. Гурегіан Голл показує, що право бути присутнім має значення не лише на стадії розгляду справи по суті, а й на окремих попередніх стадіях, де ухвалюються рішення, здатні вплинути на весь подальший процес [17]. Ця гарантія тісно пов'язана з правом на захисника, правом бути поінформованим про обвинувачення та правом на переклад, оскільки без їх поєднання сама присутність може залишитися формальною.

Важливе значення має також право на розгляд справи без невиправданої затримки. Б. Р. Фаррел доводить, що надмірна тривалість міжнародних кримінальних проваджень становить не лише організаційну, а й правозахисну проблему [11, р. 98-117]. Затягування провадження впливає на психічний стан обвинуваченого, доступність доказів і свідків, а також на здатність сторони захисту підтримувати стабільну та послідовну

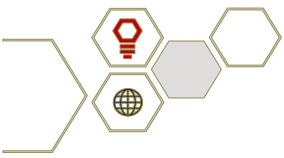

процесуальну позицію. Саме тому право на розумний строк провадження має розглядатися як невід'ємна складова справедливого суду.

Окремої уваги потребує право допитувати свідків і заперечувати докази обвинувачення. Без цього права неможлива справжня змагальність процесу. Б. І. Неділько у своєму дослідженні показує, що навіть такі процедурні питання, як заборона підготовки свідків до давання показань, можуть безпосередньо впливати на баланс між сторонами [18, с. 205-212]. У міжнародному кримінальному процесі ця проблема ускладнюється необхідністю захисту вразливих свідків і потерпілих. Проте такий захист не повинен нівелювати право сторони захисту ставити під сумнів докази, представлені обвинуваченням.

Важливою гарантією є право на апеляційний перегляд. А. П. Станко слушно підкреслює, що апеляційні механізми *ad hoc* трибуналів і МКС виконують не лише функцію виправлення судових помилок, а й слугують додатковим процесуальним засобом захисту [6, с. 273-277]. Саме на апеляційній стадії може бути перевірено, чи не були порушені права захисту, чи не було порушено принцип рівності сторін, а також чи не вплинули процесуальні порушення на кінцевий результат провадження.

Сучасний міжнародний кримінальний процес неможливо розглядати без урахування процесуальної участі потерпілих. Розширення їх ролі є важливим досягненням міжнародної кримінальної юстиції, проте воно не повинно руйнувати базові гарантії обвинуваченого. Є. Макдермотт переконливо показує, що справедливість міжнародного кримінального процесу полягає саме у збалансуванні інтересів усіх його учасників [14]. Ж.-П. Перес-Леон-Асеведо, аналізуючи участь потерпілих в апеляційних процедурах МКС, також доводить, що посилення їх процесуальної ролі має оцінюватися крізь призму стандартів справедливого суду [19, р. 1598-1624]. На мою думку, це одна з найбільш чутливих сучасних проблем: міжнародний кримінальний процес повинен забезпечити гідну процесуальну участь потерпілих, не перетворюючи при цьому право на захист на формальність.

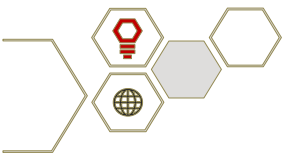

Отже, процесуальні гарантії захисту обвинувачених у міжнародному кримінальному процесі становлять цілісну систему, до якої належать презумпція невинуватості, право на професійну правову допомогу, право на достатній час і можливість для підготовки захисту, право бути присутнім у провадженні, принцип рівності сторін, право допитувати свідків, право на розумний строк розгляду та право на апеляційний перегляд. Науковий результат цього дослідження полягає в обґрунтуванні того, що право на захист у міжнародному кримінальному процесі доцільно розглядати не як сукупність роз'єднаних процедурних повноважень, а як єдину систему взаємопов'язаних гарантій, ефективність якої визначається насамперед умовами її практичної реалізації.

Висновки. Процесуальні гарантії захисту обвинувачених у міжнародному кримінальному процесі є однією з основних умов легітимності міжнародного кримінального правосуддя. Їх зміст охоплює презумпцію невинуватості, право на захисника, право на достатній час і можливість для підготовки захисту, право бути присутнім у провадженні, право допитувати свідків, право на апеляційний перегляд та інші елементи справедливого суду.

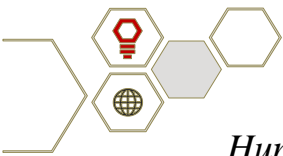
Водночас дослідження показало, що ключові проблеми полягають не стільки у відсутності нормативного закріплення відповідних прав, скільки у складності їх повної та ефективної реалізації. Найбільш відчутними залишаються фактична нерівність ресурсів сторін, труднощі досудової фази, тривалість проваджень, складність доказування міжнародних злочинів і необхідність балансування між правами обвинуваченого та процесуальною роллю потерпілих.

Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язувати з поглибленим аналізом практики Міжнародного кримінального суду щодо забезпечення права на захист, вивченням новітніх тенденцій у сфері участі потерпілих, а також дослідженням механізмів подолання процесуальної асиметрії між обвинуваченням і захистом.

Список використаних джерел

1. Сергеева Д., Лисаченко Є., Погорецький М. Міжнародні стандарти права на захист у кримінальному судочинстві: аксіологічний аспект. *Вісник кримінального судочинства*. 2024. № 1-2. С. 94-109. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2024.1-2/124-132>.
2. Стоянов К. С. Міжнародно-правові положення захисту та представництва у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2023. № 4. С. 45-53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2023-4-6>.
3. Калинюк С. С. Презумпція невинуватості в міжнародному кримінальному процесі: міжнародна та європейська практика. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 333-338. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.62>.
4. Пахлевандзаде А. Стандарти доказування у міжнародних кримінальних трибуналах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Вип. 91, ч. 5. С. 206-210. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.5.29>.
5. Мамедов Г. А. Презумпція невинуватості у Міжнародному кримінальному суді: загальна характеристика. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Т. 4, № 88. С. 97-101. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.4.14>.
6. Станко А. П. Апеляційні механізми ad hoc трибуналів та МКС: порівняльний аналіз. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2026. Т. 3, № 1. С. 273-277. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.3.41>.
7. Gutnyk V. The Requirements for Qualification of Defence Counsel in the International Criminal Courts and Tribunals. *Teisė*. 2015. Vol. 95. P. 182-192. DOI: <https://doi.org/10.15388/Teise.2015.95.7481>.
8. Croquet N. A. J. The International Criminal Court and the Treatment of Defence Rights: A Mirror of the European Court of Human Rights' Jurisprudence?

Human Rights Law Review. 2011. Vol. 11, Issue 1. P. 91-131. DOI: <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngq056>.

9. Safferling C. The Rights and Interests of the Defence in the Pre-Trial Phase. *Journal of International Criminal Justice*. 2011. Vol. 9, Issue 3. P. 651-667. DOI: <https://doi.org/10.1093/jicj/mqr017>.

10. Beresford S., Lahiouel H. The Right to be Defended in Person or Through Legal Assistance and the International Criminal Court. *Leiden Journal of International Law*. 2000. Vol. 13, Issue 4. P. 949-984. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0922156500000558>.

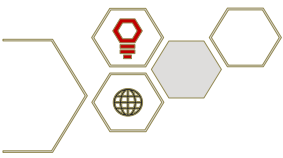
11. Farrell B. R. The Right to a Speedy Trial Before International Criminal Tribunals. *South African Journal on Human Rights*. 2003. Vol. 19, Issue 1. P. 98-117. DOI: <https://doi.org/10.1080/19962126.2003.11865174>.

12. Knoop G.-J. A. The Dichotomy between Judicial Economy and Equality of Arms within International and Internationalized Criminal Trials: A Defense Perspective. *Fordham International Law Journal*. 2005. Vol. 28, Issue 6. P. 1566-1589. URL: <https://ir.lawnet.fordham.edu/ilj/vol28/iss6/2/> (дата звернення: 14.05.2026)

13. Schabas W. A., McDermott Y. Article 67: Rights of the Accused. In: Triffterer O., Ambos K. (eds.). *Commentary on the Rome Statute of the International Criminal Court: Observers' Notes, Article by Article*. 3rd ed. Munich; Oxford; Baden-Baden : C.H. Beck; Hart; Nomos, 2016. P. 1651-1680. DOI: <https://doi.org/10.5771/9783845263571-1651>.

14. McDermott Y. *Fairness in International Criminal Trials*. Oxford : Oxford University Press, 2016. 256 p. DOI: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198739814.001.0001>.

15. Taylor M., Jalloh C. C. Provisional Arrest and Incarceration in the International Criminal Tribunals. *Santa Clara Journal of International Law*. 2013. Vol. 11, Issue 2. P. 303-342. URL: <https://digitalcommons.law.scu.edu/scujil/vol11/iss2/2> (дата звернення: 14.05.2026).

16. Coleman M. Right Without Remedy? The Development of the Presumption of Innocence at the International Criminal Court. *International Criminal Law Review*. 2022. Vol. 22, Issue 5-6. P. 875-894. DOI: <https://doi.org/10.1163/15718123-bja10107>.

17. Gureghian Hall M. Confirmation of Charges in Absentia at the International Criminal Court and the Right to be Present. *Journal of International Criminal Justice*. 2026. Article mqag002. DOI: <https://doi.org/10.1093/jicj/mqag002>.

18. Неділько Б. І. Правовий аналіз заборони підготовки свідків до давання показань в Міжнародному кримінальному суді. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2021. № 2(14). С. 205-212. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-2\(14\)-205-212](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2021-2(14)-205-212).

19. Perez-Leon-Acevedo J.-P. Victims and Appeals at the International Criminal Court (ICC): Evaluation under International Human Rights Standards. *The International Journal of Human Rights*. 2021. Vol. 25, Issue 9. P. 1598-1624. DOI: <https://doi.org/10.1080/13642987.2020.1859483>.